

Physics of Jaurinum (Győri fizika) 2.

Tanulmánykötet, szerkesztette Barla Ferenc, kiadta az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Győr-Moson-Sopron megyei területi csoportja, Győr, 2012.

Immár a második alkalommal jelent meg példás gyorsasággal a novemberi Magyar Tudomány Ünnepe alkalmából Győrben, az ELFT területi csoportja, valamint a Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János kara által közösen rendezett tudományos ülés előadásainak anyaga, kiegészítve több gondolatébresztő, a fizika megyei oktatását aktuálisan érintő irással. Az érdem első sorban Barla Ferencé, a területi csoport elnökéé, a kötet szerkesztőjéé.

Az ünnepi ülés a kari díszteremben folyt le, az első előadó akárcsak tavaly, idén is Cseh Sándor dékán volt. Most azonban nem szakmai előadást tartott, hanem két születésnapját ünneplő idős megyei tanárt köszöntött, akik ezek után előadást is tartottak kedvenc témáikról a konferencián. A 90 éves Czapáry Endre az elsősorban Romániában található Bolyai emlékhelyekről beszélt, a 80 éves Nagy Márton a hazai tehetségnevelésről fejtette ki nézeteit. Czapáry Endre a Természet Világa Bolyai emlékszámából is idézett, Nagy Márton pedig a rá jellemző vehemenciával támadta a tudományos élettel nem sokat törődő itthoni politikusokat. „Pótcselekvésekkel és elméletekkel vonják el a figyelmet azokról a valóban halálosan komoly kérdésekről, amelyeket talán fel se ismernek, vagy amelyeknek a megoldásához, úgy látszik szellemileg gyengék” – olvashatjuk megállapítását a kötetben.

Az egyik tudományos igényű előadást Karlinger Kinga tartotta a Semmelweis Egyetemről „Egyiptomi múmiák komputer tomográfiai vizsgálata Magyarországon” címmel. Hogy a használt eljárások és szakkifejezések mindenki számára érthetőek legyenek, jól jött előtte Barla Ferenc

előadása, melyben a komputer tomográfia elvi alapjait ismertette. Mindkét előadás ábrákkal, fényképekkel gazdagon illusztrálva került a kötetbe, kár, hogy az ábrák jelentős része – nyilván technikai okokból – nem közvetlenül a cikkek mellé, hanem a kötetnek a színes képeket tartalmazó, befejező mellékletébe került. Ez a melléklet viszont kiválóan sikerült, köszönhetően többek között Czapáry Endrének, aki számos eddig nem látott, főleg Romániában készített színes fotóval lepte meg a hallgatóságot, s ezek az érdekes képek mind bekerültek a kötetbe.

Akárcsak tavaly, idén is kerültek a tanulmánykötetbe olyan érdekes írások, melyek ugyan nem az ünnepi ülés előadásaival kapcsolatosak, de a megyei fizika oktatását érintik. Bognár Gergely

„A természettudományok és a fizika szerepe a posztmodern társadalomban” c. színvonalas tanulmánya filozófiai történelmi megközelítésben vizsgálja a címben megfogalmazott problémát. Fizikusok számára is érthető módon tárgyalja az utóbbi időben újra támadó áltudomány térhódítását a köztudatban. Nem hallgat el semmit, igyekszik becsületesen egymás mellé tenni a különböző filozófiai nézeteket. A sok

rok közül tisztán kihallani az igényes fizikatanár aggodalmát tantárgyának jövőjéről. Jól kapcsolható ez az írás Tél Tamásnak a Természet Világában megjelent cikkéhez, jelezvén, hogy újra időszerű beszélni minderről. Mint ahogy időszerű az Eötvös-verseny iránt a megyében mutatkozó érdeklődés hanyatlásának felvetése is, amit érdemes és tanulságos összevetni Nagy Mártonnak a tehetséggondozás megyei helyzetéről szóló mondataival.

A mosonmagyaróvári interaktív természettudományi élményközpont a Fu-

tura nevet kapta. 1512 millió (!) forintba került a megvalósítása, 2012. augusztusában került átadásra. Ennek programjába nyújt betekintést a kötet utolsó írása Füzfa Zoltán fejlesztési vezető tollából. A lelkes írásból kiderül a program változatossága. Kár, hogy a program alapkonceptiója egy ókori filozófiai rögeszmére, a négy őselemre, a Föld, a Levegő, a Tűz és a Víz „szintjére” próbálja rendezni a bemutatandó és megtapasztalható látványosságokat. Így fordulhat elő, hogy a Föld szintjére kerül a Tépőzár-fal (mint ha ez adná a legfontosabb tapasztalatot a gravitációval kapcsolatban), a Levegő szintjére kerül többek között a Holdszéta (tudvalevő, hogy a Holdon nincs levegő), a Tesla transzformátor és Jákob létrája, a Tűz szintjére a Sötét szoba és a Fakutya... Az ámulatba ejtő kísérletek persze nem hagyják magukat begyömöszölni semmilyen erőltetett szerkezetbe, kitérnek onnan. Hozzáértő fizikatanár kalauzolásával a látogató diákok élvezettel követhetik végig az érdekes kísérleteket, és bizonyára meg is értik majd ezek fizikai tartalmát. Csak kell, hogy legyen velük hozzáértő tanár, aki válaszolhat a kérdéseikre. A szerző új lehetőségeket lát az oktatásban – csak remélhetjük, hogy a befektetett sok-sok millió forint nem a téveszmék, hanem a természettudományok iránt elfogulatlanul érdeklődők számát, egyúttal a mai tudomány híveinek számát segít szaporítani...

Mindenkinek bátran ajánlható ez az összesen 500 példányban megjelent, szép kiállítású kiadvány, amelyben a szerkesztő láthatóan a tartalmi kérdésekre összpontosított. Kicsiny, de jellemző példája ennek a 30. oldal alján olvasható megjegyzése, amellyel egy idézett szerző apró hibáját igazította ki. Kár, hogy viszont elkerülték a figyelmét a kötetben sűrűn előforduló sajtóhibák. Nagy Márton helyett Magy Márton, hiperbolikus helyett hipervolikus, Bolyai helyett Bolyai, ekkorra helyett ekkora, vagy a –ba, -ban ragok helytelen használata okoz bosszúságot az olvasónak. A következő kötethez talán érdemes lesz nemcsak lektort, de megbízható olvasószerkesztőt is felkérni.

A könyv elsősorban Győrben vásárolható meg, például az Alexandra könyvruházakban, a Kalligráf könyvesboltban, vagy a győri MTESZ székházban.

RADNAI GYULA

